

JOAN BAPTISTA ALIBERCH I TORT

SACERDOT I POETA
1874 - 1954

S'escau aquest any 1974 el centenari del naixement d'un poeta de la Plana. Fill de Santa Eulàlia de Riuprimer, a pocs kilòmetres de Vic, Joan B. Aliberch i Tort, que ha deixat, publicada i inèdita, una prou àmplia manifestació literària perquè pugui ésser inclòs en aquella niuada de poetes de l'època següent a l'Esbart de Vic, del qual saberen seguir-ne els passos i imitar-ne els mèduls poètics, d'estricta i formal lirisme.

En l'escorcoll de tot allò que pot donar una idea de l'activitat literària de Mn. Aliberch i de la seva participació en aquell moment contemporani, hem de creure que es va mantenir aïllat personalment de tot allò que podia donar-li major lluïment i una millor ascendència. Una sola vegada el trobem en les festes de l'Acadèmia del Cíngol de Sant Tomàs d'Aquino de tanta transcendència en els annals del nostre Seminari, no el trobem més que una sola vegada rebent un premi en una competició literària a Cardona en 1914 per la seva composició «Les bolves d'or» i ni tampoc en cap llista dels Jocs Florals de Barcelona. Tenim la impressió de l'home qu cuida de donar a conèixer la seva collita, amagant la seva presència, per tal de no ferir la seva humilitat refugiada a l'ombra de la seva modèstia espiritual. La part principal de la seva producció literària la dona a conèixer mentre estudia la carrera de sacerdot en el nostre Seminari. Té companys de vàlua, els que després donaran mostra ben visible dels seus mereixements, Josep M.ª Baranera i Ramon Casadevall, futurs canonges, Josep Gudiol i Cunill més endavant conservador del Museu Episcopal, Antoni Busquets i Punset, que passarà a la posteritat com a poeta, novellista i periodista de nom; Mn. Lluís Romeu del qual celebrem, també aquest any el centenari per la seva important condició musical i d'altres, dels quals figuren destacadament en la història vigatana, però al costat d'aquests noms involucrats en els afers ciutadans de l'època no hi figura el nom de Mn. Aliberch.

En aquest fet transcendental de la seva vida hi anaven sempre inserits dos factors. La seva modèstia personal a la qual havem alludit i un segon aspecte que es refereix a la seva vocació i al seu exercici sacerdotal. La

seva obra es dóna a conèixer durant els estudis de seminarista. Acabada la carrera dedica tot el seu esforç al ministeri del sacerdoti, en els diferents destins a que es veu obligat a servir donant a aquest exercici el màxim esforç, posant-t'hi tota la seva voluntat i tota la necessària dedicació. Ho veurem quan seguirem els seus passos en la seva evolució parroquial. Durant aquest temps els esplets del seu estre poètic, que no poden romandre presoners en la seva ànima, surten fins a omplir pàgines i volums que manuscrits guarda en els racons de la seva llibreria o en els calaixos de la seva taula. I solament en una ocasió memorable de la seva cronologia sacerdotal, permetrà oferir-ne al públic un ramell escollit, tal vegada més en homenatge a la seva vocació complida, que al desig respectable de cercar un nou èxit per a la seva vàlua literària.

No sé si encertem la diana del seu tarannà humanístic que, com hem dit, es beslluma a través del seu *curriculum* sacerdotal i poètic. En conjunt ens mantenim en la idea de la seva predestinació sacerdotal que omple totalment l'eficiència de la seva vida. El seu lirisme no és més que una manera de completar l'eficàcia de la seva vocació i de donar a comprendre tot el valor i tota l'intensitat del seu fervor eclesiàstic.

Va néixer el 21 de novembre de l'any 1874. Fill de Pere Aliberch i Maria Tort era el més gran de tres germans (Joan, Lluçia i Pilar), descendents de la casa pairal d'Aliberch de Muntanyola, que havia donat, a finals de segle, un canonge a la Seu vigatana, Mn. Sebastià Aliberch, oncle del nostre biografiat, gran orador i autor de varies obres religioses. Seguí la carrera eclesiàstica en el Seminari de Vic, De la seva ploma neix una Oda a Sant Tomàs d'Aquino, que ilustra el programa dels Actes de l'Acadèmia de Sant Tomàs de l'any 1896 quan cursava Teologia.

Abans d'això, però, comença a donar mostres de la seva vena poètica a «La Veu del Montserrat» el 1894, és a dir, als vint anys, i llegeix originals en el Cercle Literari durant l'any 1895.

Rep l'ordenació sacerdotal pel setembre de 1898. Canta la primera Missa el dia 12 d'octubre a la pintoresca ermita de Sant Sebastià i es llicencia en Sagrada Teologia a Tarragona el 3 d'octubre del 98.

L'any següent, segons nota informativa del periòdic de l'època, és destinat de Vicari a la vila d'Artés, més tard a Calders, seguint a Ripoll de Vicari-mestre, i a Teià de Capellà d'un Col·legi de Monges. No massa enllà de la seva vida torna al seu poble natal de Santa Eulàlia on exerceix diferents treballs alternant la celebració de la santa Missa a Alboquers, Sant Joan de Galí i en el mateix poble de Santa Eulàlia en el convent de monges del Sagrat Cor.

El seu talent, posat de manifest en la facilitat de treballar en la confecció de notes apologetiques que ha deixat inèdites, li dóna facilitats

per dedicar-se a la predicació que conrea amb intensitat i eficàcia durant tot el temps en què la salut li permet dedicar-se al ministeri sacerdotal.

El que veritablement ens ha cridat l'atenció en relació amb la seva activitat literària ha estat el gran número de composicions poètiques inscrites a «La Veu del Montserrat» des del 1894 fins el febrer del 1899 amb una assiduitat sorprenent, arribant en aquests pocs anys al número de 43 col·laboracions poètiques.

Durant aquest temps publicà poesies, també, a la «Gazeta Montanyesa», a la «Renaixensa» de Barcelona, al «Setmanari Català» de Manresa, probablement durant l'època del seu vicariat a les poblacions properes i molt més tard a «Catalana» pels volts de 1920.

Insistim que l'exercici del seu ministeri amb tant zel li impedeix publicar els seus esplets literaris amb l'assiduitat acostumada dels seus anys d'estudiant.

Un dels darrers números de «Lectura Popular», els fulletons poètics de l'«Il·lustració Catalana» està dedicat a Joan B. Aliberch. Recull una col·lecció de poemes seleccionats, no repetits dels publicats a «La Veu del Montserrat». En la nota proemial que solia redactar Josep Alemany i Borràs successor en aquesta feina del nostre Lluís B. Nadal, el presenta «educat en la lectura i l'admiració d'aquells ardits capdavanters que formaren el benemèrit Esbart de Vic». «Prou ens ho diu el caient dels seus versos, en els quals s'hi sent, ben sovint, com una transfusió de la poesia verdagueriana».

Aquetes ben mesurades paraules ens demostren clarament l'estil literari del nostre biografiat que com hem dit abans, seguidor de les petjades de l'Esbart, pertany a aquell nucli de poetes de l'immediata formació especialment a la juvenalla de deixebles que acapdillava l'esmentat Lluís B. Nadal amb decidida vocació de conductor i mestre.

Fins a 1923 no es decideix Mn. Aliberch a publicar pel seu compte un llibre de versos i dona a la llum un volum de 105 pàgs. que conté 32 poemes, intítulat «Versos cristians» editat a Vic a la impremta de Jeroni Portavella. Algunes d'aquestes composicions estan signades al Mas Vilar de Collsacabra, Teià, Oristà, Ripoll i Riuprimer, indicador dels llocs on va passar temporades de la seva vida.

En el pròleg d'aquest llibre fa constar que el publica amb motiu dels vint-i-cinquè aniversari del seu sacerdoci del qual se n'ocupa «Gazeta de Vic» el dia 25 de setembre. El títol del llibre, el seu contingut, el motiu de la seva publicació diuen clarament l'esperit sacerdotal de l'autor que no l'abandonà un moment i pel qual fa moure tots els ressorts de la seva ànima.

Però una gran producció literària de Mn. Aliberch, resta inèdita. El seu nebot Perc Aliberch i Camprubí i la seva muller Josefa Febrer i Dalmau, ens mostren gelosament guardades, amb l'efusiu record de l'afecte de l'oncle Joan que els va unir en matrimoni (1948) unes llibretes i fulls en els quals resta estargida la labor desconeguda del sacerdot-poeta. Hem d'agrair-los les facilitats que ens han donat per conèixer-les i estudiar-les i que per tal de donar-ne constància, esmentarem les qüestions tractades: «Temes d'apologètica cristiana: virtuts de la fe, la caritat i la humilitat». «Assaigs de traducció de Psalms» amb notes aclaratòries. «El Angel de la familia o sea instrucciones sobre el acierto en la elección de estado especialmente del matrimonio y sus consecuencias», entre altres, i un llibre autògraf de versos datat a Riuprimer en 1940 intítulat «Darrera espigolada» que conté trenta set poemes. D'ells en constatarem dos dedicats a Sant Miquel dels Sants amb text diferent dels que va publicar a la «Gazeta Montanyesa».

L'any 1948, any del Centenari de la mort del filòsof vigatà Jaume Balmes, celebrà íntimament les noces d'or del sacerdocí. Els darrers anys de la seva vida romangué malaltís a la seva casa natal de Santa Eulàlia on va morir el dia 14 d'agost de l'any 1954 als 80 anys d'edat.

Miquel S. Salarich i Torrents